



RĂSPUNS COLECTIV

la sesizările primite din partea petenților cu privire la Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Cu privire la numeroasele sesizări înregistrate la instituția Avocatul Poporului, având ca obiect dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă aducem la cunoștință următoarele aspecte:

Potrivit Legii nr. 210/2022¹, prin derogare de la prevederile art. 5 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, drepturile stabilite potrivit art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se acordă și se plătesc după cum urmează: b) începând cu data de 1 ianuarie 2025, drepturile stabilite pentru copiii persoanelor care s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. c) și g), precum și pentru copiii prevăzuți la art. 3¹ alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Se remarcă, astfel, că potrivit art. XXIII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2023² «La articolul III din Legea nr. 210/2022 pentru modificarea art. 1 alin. (2) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri și pentru stabilirea unor măsuri necesare aplicării Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 698 din 13 iulie 2022, litera b) se modifică și va avea următorul cuprins: „b) începând cu data de 1 ianuarie 2025, drepturile stabilite pentru copiii persoanelor care s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. c) și g) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru copiii prevăzuți la art. 3¹ alin. (1) din aceeași ordonanță”».

¹ Legea nr. 210/2022 pentru modificarea art. 1 alin. (2) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri și pentru stabilirea unor măsuri necesare aplicării Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice

² Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2023 privind unele măsuri fiscal-bugtare în domeniul cheltuielilor publice, pentru consolidare fiscală, combaterea evaziunii fiscale, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

Referitor la criticile invocate, menționăm că drepturile stabilite potrivit **art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999**, republicată, cu modificările și completările ulterioare sunt înscrise în ansamblul măsurilor reparatorii reglementate de acest act normativ, **fără a avea însă un temei constituțional**.

În aceste condiții, jurisprudența Curții Constituționale este constantă în a stabili că, nefiind drepturi fundamentale, **legiuitorul este liber să opteze atât în privința măsurilor reparatorii, cât și a întinderii și a modalității de acordare a acestora**, în funcție de situația concretă a persoanelor îndreptățite să beneficieze de aceste despăgubiri, dar și de resursele financiare disponibile la nivel bugetar.

Ca atare, apreciem că problema ridicată de petenți, în acest caz, pune în discuție modificarea soluției legislative privind prorogarea intrării în vigoare a dispozițiilor referitoare la drepturile stabilite pentru copiii persoanelor care s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la **art. 1 alin. (1) lit. c) și g)**, precum și pentru copiii prevăzuți la **art. 3¹ alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999**, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Or, așa cum am arătat anterior, acordarea unor indemnizații și stabilirea categoriilor de beneficiari este la libera apreciere a legiuitorului, care - în temeiul **art. 61 din Legea fundamentală**, potrivit căruia „*Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării*” - este competent să stabilească condițiile și criteriile de acordare ale acestora, fără ca astfel să se încalce vreo prevedere constituțională.

În ceea ce privește invocarea principiului nediscriminării, menționăm că, în jurisprudența³ sa, Curtea Constituțională a statuat că nu constituie o discriminare faptul că, prin aplicarea unor prevederi legale, anumite persoane pot ajunge în situații defavorabile, apreciate ca atare prin prisma propriilor interese subiective. A nega posibilitatea legiuitorului de a modifica sau de a abroga o normă ar însemna negarea competenței sale legislative. Din contră, legiuitorul, fie el originar, fie delegat, trebuie să vegheze la asigurarea stabilității economice a țării și să ia măsuri în consecință (a se vedea în acest sens Decizia nr. 90 din 7 februarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 228 din 5 aprilie 2012).

Cu privire prorogarea intrării în vigoare a actului normativ, Curtea Constituțională a statuat că nicio prevedere constituțională nu interzice modificarea unui act normativ sau a datei inițial prevăzute printr-un nou act normativ și nici prorogarea termenului de intrare în vigoare a acestuia (**Decizia nr. 873/2021** și **Decizia nr. 924/2008**). Astfel, nimic nu împiedică legiuitorul să amâne intrarea în vigoare a unei legi prin adoptarea unui alt act normativ în acest sens. Legiuitorul este cel care stabilește obiectul de reglementare al actului normativ, iar adoptarea unui act normativ cu un asemenea obiect nu este exclusă de cadrul constituțional actual.

Așadar, prorogarea intrării în vigoare a unui act normativ constă într-o dispoziție expresă de modificare a datei intrării în vigoare a unei legi anterioare, fiind un eveniment legislativ care poartă asupra legii modificate. Legea de prorogare nu face altceva decât să stabilească o altă dată de intrare în vigoare a acesteia, singura condiționare fiind aceea ca

³ Decizia nr. 608 din 2 octombrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. I și art. IV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2014 pentru modificarea și completarea Legii recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, ale art. I și art. II din Ordonanța Guvernului nr. 1/2015 pentru modificarea și completarea Legii recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, ale art. 13 alin. (1) lit. j) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 95/2014, în ansamblul său

intrarea sa în vigoare să se realizeze înainte de intrarea în vigoare a legii inițiale. În consecință, amânarea intrării în vigoare a unui act normativ nu poate fi considerată contrară **art. 1 alin. (5) și art. 78 din Constituție**.

Totuși, pentru a veni în sprijinul beneficiarilor **Ordonanței Guvernului nr. 105/1999, republicată**, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului a apreciat oportun să solicite Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, Comisiei juridice, de disciplină și imunități, Comisiei pentru buget, finanțe și bănci și Comisiei pentru muncă și protecție socială din cadrul Camerei Deputaților, **amendarea art. III din Legea nr. 210/2022, modificat prin art. XXIII din capitolul I din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2023, în sensul acordării indemnizațiilor copiilor persoanelor care s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. c) și g) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru copiii prevăzuți la art. 3¹ alin. (1) din aceeași ordonanță, începând cu data de 1 iulie 2024, pentru următoarele considerente:**

- conform expunerii de motive a **Legii nr. 154/2021**, cu modificările și completările ulterioare, extinderea ariei beneficiarilor măsurilor dispuse prin acest act normativ la copiii persoanelor aflate în una dintre situațiile prevăzute la **art. 1 alin. (1) lit. a)-e) și g) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999** reprezintă „o recunoaștere a suferinței acestora și un gest de demnitate față de ei și față de modul în care au știut să își susțină părinții”.

- copiii persoanelor care s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la **art. 1 alin. (1) lit. c) și g) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru copiii prevăzuți la **art. 3¹ alin. (1) din aceeași ordonanță** au suferit aceleași consecințe nefavorabile și prejudicii de ordin material și moral ca și persoana principal vizată de măsura injustă luată împotriva acesteia de regimul comunist;

- măsura acordării indemnizației este menită a produce satisfacția morală a recunoașterii faptelor nelegale și a încălcărilor drepturilor omului, comise în perioada comunistă;

- este necesar ca victimele regimului comunist sau familiile lor care mai sunt în viață, să poată primi compensații, indiferent de denumirea pe care o poartă, având în vedere faptul că acestea au fost persecutate și/sau au suferit pentru fapte care ar fi considerate legale într-o societate democratică.

Renate Weber
Avocatul Poporului



Avizat: Șef Serviciu contencios, Mirela Ecaterina

Avizat: Șef Birou contencios constituțional și recurs în interesul legii, Emma Turtoi

Întocmit, Ileana Frimu, consilier Birou contencios constituțional și recurs în interesul legii

Raluca Mitache, consilier Birou contencios constituțional și recurs în interesul legii

